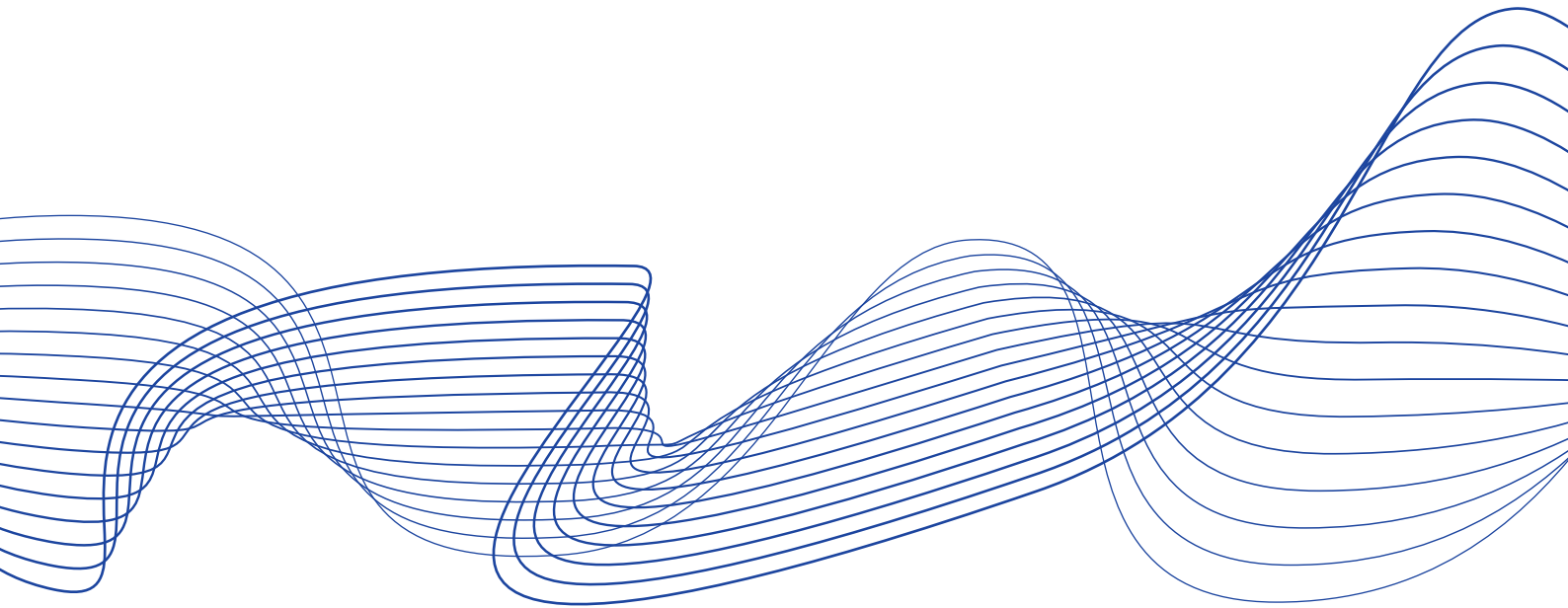

Éves jelentés
2014

ERKT

Európai Rendszerkockázati Testület

Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszere

Tartalomjegyzék

Előszó.....	3
Vezetői összefoglaló.....	4

Előszó

Mario Draghi
az ERKT elnöke

Az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) negyedik Éves Jelentése a 2014. április 1. és 2015. március 31. közötti időszakról számol be. Az Európai Unió új banktörvényének (CRD IV/CRR) életbe lépése nyomán ebben az időszakban vált először lehetővé az Európai Unió makroprudenciális hatóságai számára, hogy a makroprudenciális eszközöket mérlegelési jogkörük gyakorlásával igénybe vegyék. Az ERKT kulcsszerepet játszott a nemzeti hatóságok létrehozására adott ajánlásával, amelyben javasolja, hogy a hatóságok kapjanak egyértelmű és maradéktalan szakpolitikai felhatalmazást, valamint dolgozzanak ki stratégiákat a szükség esetén alkalmazandó szakpolitikai intézkedések előkészítésére. Az európai makroprudenciális szakpolitikai irányelvek lefektetésének első szakasza ezzel lezárult. Csak néhány tagállam maradt adós a vonatkozó jogszabályokkal; őket is bátorítom, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket az ERKT ajánlásainak figyelembevételével.

Az Éves jelentés a tagállamoknak mintegy 90 olyan szakpolitikai intézkedését tekinti át első ízben intézményes formában, amelyről az ERKT a referencia-időszak alatt tájékoztatást kapott. Az intézkedések fele inkább eljárási szabályokat érint, másik felük pedig a gyenge pontok megelőző kezelését célzó, érdemi szakpolitikai intézkedés. Az ERKT fórumot teremtett a hatóságok számára a makroprudenciális szakpolitikai intézkedések megvalósításával kapcsolatos első tapasztalataik kicserélésére. Ezzel párhuzamosan az EKB-nak lehetősége nyílt az említett nemzeti intézkedések kiegészítésére, létrehozva ezzel egy olyan struktúrát is, amellyel elkerülhető az inaktivitásra való hajlam.

Pusztán a bankszektor sérülékenységének a kezelése azonban nem elégséges, különösen most, amikor a nehéz körülmények miatt a különböző pénzügyi szegmensekben közös támadási felületek figyelhetők meg, a hatóságok pedig tőkepiaci unió létrehozását tervezik. Az árnyékbankrendszer gyors növekedésével egy időben sikerült eredményt elérnünk az egész pénzügyi rendszerre kiható fertőző kockázatok feltárásában. Ugyanakkor az elmúlt évek pénzügyi válságait jellemző, igen összetett strukturális problémák továbbra is fennállnak; ezeket – globális jellegük miatt – középtávon kell megoldanunk. Ez a helyzet például az országkockázati kitétség jelenlegi szabályozása által teremtett ösztönzés tekintetében. Ezt a kérdést az ERKT egyébként külön jelentésben taglalja.

Végezetül szeretném kifejezni köszönetemet Martin Hellwig, André Sapir és Marco Pagano professzoroknak, valamint a tudományos tanácsadói bizottság többi tagjának is az elmúlt négy évben az ERKT érdekében végzett munkájukért. Megbízatusuk 2015 márciusában lejárt.

Frankfurt am Main, 2015. július

Mario Draghi
az ERKT elnöke

Vezetői összefoglaló

Az elhúzódó válság után az aktuális Éves jelentés referencia-időszaka alatt megjelentek Európában a gazdasági élet normalizálódásának első jelei. A folyamatosan gyenge gazdasági teljesítmény, a tartósan alacsony infláció és az ebből fakadó alacsony kamatlábak ugyanakkor kedvezőtlenül hatottak a makropénzügyi környezetre, és új nehézségek elé állították a pénzügyi piacok minden területének szereplőit. A jelenlegi eszközárszint fenntarthatósága egyre inkább az erőteljesebb gazdasági fellendüléstől függ, a hozamok keresése pedig továbbra is a globális pénzügyi eszközök átárazásának kockázatával szembesíti a befektetőket. A görögországi események miatt ismét felerősödtek az állami pénzügyek fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok, bár a referencia-időszak alatt csak kevés jel utalt a piaci árak fertőző hatására. Az ukrán konfliktussal kapcsolatos feszültségek tovább fokozzák az általános bizonytalanságot. A pénzügyi piacok egyes szegmenseiben a piaci likviditás vélt elégtelenségével kapcsolatos új aggodalmak is megjelentek, miközben egyes időszakokban túlzott mértékű rövid távú volatilitás volt tapasztalható. Az alacsony kamatkörnyezet pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatását szorosan nyomon kell követnünk, hogy a makroprudenciális politika, illetve a pénzügyi szabályozás szükség esetén gyorsan tudjon reagálni a pénzügyi stabilitás védelme érdekében.

Néhány fontos eredmény szerencsére derűlátásra is okot ad. Az euroövezet jelentős bankjainak eszközminőség-vizsgálata és átfogó értékelése, illetve az egész Európai Unióra kiterjedő európai bankhatósági (EBH) stresszteszt, amelyhez az ERKT egy szigorú, kedvezőtlen forgatókönyvvel járult hozzá, nagy előrelépést jelent az erősebb és rugalmasabb bankszektor felé, ami a bankok piaci értékelésének javulását vonta maga után. Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) stressztesztje, amely részben az ERKT kedvezőtlen forgatókönyvén alapul, a biztosítási szektor olyan strukturális támadási felületeire hívta fel a figyelmet, amelyeket korábban elfedtek a Szolvencia I normák, így azonban lehetőség nyílt arra, hogy az EIOPA további szakpolitikai intézkedésekkel kísérje a Szolvencia II rendszer hatályba lépését. Az EMIR jogszabályok megvalósítása többek között alapot teremt az elszámolási kötelezettségek hatálybalépéséhez, amihez az ERKT az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) számára adott véleményekkel járult hozzá.

További nyugtalanító strukturális kérdések is napvilágot láttak: a bankok és biztosítótársaságok, nyugdíj- és befektetési alapok alacsony jövedelmezősége az aktuális piaci helyzetben; a bankokra (illetve a későbbiekben egyéb pénzügyi piaci szereplőkre, például biztosítótársaságokra és központi szerződő felekre) vonatkozó új válságrendezési követelmények bevezetése, valamint a bankszektoron belül és kívül a viselkedési kockázatokból eredő általánosabb, rendszerszintű hatás. Külön figyelmet kapott az országhatárközi kockázatokra vonatkozó szabályozás, amelyen az ERKT az elmúlt három évben dolgozott. Az ERKT elemzésének célja a következő volt: (i) a bankok és biztosítók működését globálisan és EU-szinten szabályozó jogszabályokban az országhatárközi kockázati kitételek kiemelt kezelését biztosító rendelkezések indoklással ellátott jegyzékének elkészítése; (ii) adatgyűjtés ezen kitételegekről, továbbá az egyes piaci magatartási formák kiváltó tényezőinek meghatározása; és (iii) nagyszámú középtávú beavatkozási lehetőség közül választható szakpolitikai opciók elemzése a vonatkozó érvek és ellenérvek felsorolása mellett. Az ERKT azért végezte el ezt a munkát, hogy ilyen módon strukturálisabb jellegű megoldást találjon az állami pénzügyek állapota, illetve a banki és biztosítási ágazatok helyzete közötti negatív visszacsatolási ciklusok kiküszöbölésére. Utóbbi az elmúlt években különösen nehéz és terhelő tette a pénzügyi válság kezelését. Rendkívül fontos a reformok hiteles és eredményes megvalósítása, hogy a probléma ezáltal közép- illetve hosszú távon is megoldódjon.

A testület különös figyelmet fordított ebben az időszakban az uniós jogszabályokban szereplő új makroprudenciális eszköztár EU-tagállamok általi első használatának elemzésére. Egy ország (Svédország) már be is vezette az anticiklikus tőkepuffert, egy másik pedig (Belgium) a tőkekövetelményekről szóló rendelet 458. cikkében szereplő úgynevezett rugalmassági klauzulát alkalmazta, amikor szigorított egyes ingatlanpiaci kitétségek kockázati súlyozásán. Az utóbbihoz az ERKT által kiadott véleményre volt szükség. Néhány EU-tagállam különösen aktív volt, és különféle eszközöket együttesen vett igénybe. További munkát igényel a makroprudenciális hatóságok közötti koordináció, illetve intézkedéseik határon átnyúló hatásának átgondolása, csakúgy mint a kölcsönösen hozott makroprudenciális intézkedések a szabályozói arbitrázs elkerülése és az esélyegyenlőség megőrzése céljából. A makroprudenciális eszközökkel kapcsolatban a következő két kérdésben sikerült előrelépni: (i) az anticiklikus tőkepufferráták megállapítására vonatkozó közös szabályok és jelzőszámok meghatározása (beleértve a kijelölt hatóságoknak adott hivatalos ERKT-ajánlást); és (ii) a tőkeáttételi rátához járuló pótlólagos makroprudenciális eszközök alkalmazása, amivel kapcsolatban a 2014-ben kiadott ERKT Kézikönyvet új fejezettel egészítették ki.

A régebbi ERKT-ajánlások megvalósítását értékelve elmondható, hogy az eredmény általában továbbra is kedvező. Mint már említettük, a makroprudenciális megbízatás kereteiről (ERKT/2011/3), valamint a közbenső célokról és a makroprudenciális politikai eszköztárról szóló ajánlások (ERKT/2013/1) széles körben teljesültek, amit a szakpolitikai intézkedések folyamatban levő megvalósítása is tükröz. Az ERKT devizahitelezésről szóló ajánlásának (ERKT/2011/1) sikeres alkalmazása több országnak segített a svájci frank 2015 januárjában váratlanul bekövetkezett felértékelődésből eredő, potenciálisan igen komoly hatás tompításában. Az ERKT USA-dollár alapú finanszírozással kapcsolatos ajánlását (ERKT/2011/2) – a korábban lefektetett arányossági kritériumok figyelembe vétele mellett – jórészt szintén megvalósították.

Végezetül új tudományos tanácsadó bizottság (ASC) kinevezésére került sor annak a jogi eljárásnak megfelelően, amely lehetővé teszi az érdekeltek számára a jelölési folyamatban való részvételt. Az ASC új elnöke Philipp Lane professzor, a Trinity College Dublin munkatársa. A két alelnök Marco Pagano professzor, az Università degli Studi di Napoli Federico II, valamint Javier Suarez professzor, a monetáris és pénzügyi tanulmányokkal foglalkozó, madridi CEMFI központ munkatársa.

© Európai Rendszerkockázati Testület, 2015

Cím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Weboldal www.esrb.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány kizárólag oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével sokszorosítható.

A jelentésben szereplő adatgyűjtés lezárásának időpontja: 2015. június 26.

Jelen kiadvány az ERKT 2014. évi éves jelentése előszavának és vezetői összefoglalójának magyar fordítását tartalmazza. További részletek az angol nyelvű jelentésben találhatóak, amely a www.esrb.europa.eu hivatkozáson tekinthető meg.

ISSN 1977-5202 (online)
ISBN 978-92-899-1933-3 (online)
DOI 10.2866/38546 (online)
EU-katalógusszám DT-AB-15-001-HU-N (online)